

Већу Интердисциплинарних докторских студија
Универзитета уметности у Београду
Косанчићев венац 29
11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ

Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

„ТРЕПЕРАВА ПРИЧА - интерактивна дигитална светлосна инсталација“

кандидаткиње

Јелене Николић

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду, на седници одржаној 16. марта 2017. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта **„ТРЕПЕРАВА ПРИЧА - интерактивна дигитална светлосна инсталација“** Јелене Николић, студенткиње докторског студијског програма Дигитална уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, комисија у саставу:

мр Растко Ђирић, ред. проф. ФПУ

мр Мрђан Бајић, ред. проф. ФЛУ

др Милена Драгићевић Шешић, ред. проф. ФДУ

др Мариела Цветић, ванр. проф. Архитектонски факултет, Универзитет у Београду

др ум. Александра Јованић, доцент ФЛУ, ментор,

закључила је да кандидаткиња може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

Биографија кандидаткиње

Јелена Николић рођена је у Нишу 1985. године. Звање дипломираног инжењера архитектуре стакла је на Грађевинско-архитектонском факултету у Нишу 2010. године.

У оквиру програма интернационалне размене студената радила је на пројектима јавних грађевина и урбанистичког уређења у Шпанији (Завода за регионално просторно уређење у Тарагони, Каталонија, 2008), бирана је за учешће на интернационалним архитектонским семинарима у Белгији (*Ghent DeLIGHTed!*, летњи семинар о светлу у архитектури, Гент, 2010) и Шпанији (*From our grapes to your glass: the art of wine-making*, летњи семинар о вину и архитектури винских подрума, Ваљадолид, 2009) и била стипендиста Фонда за младе таленте Републике Србије 2008/2009. године.

Од 2010. године ради као пројектант ентеријера и пројектант сарадник више пројектантских бироа у Београду, Новом Саду и Нишу на пројектима адаптација, реконструкција, тродимензионалном обликовању и визуализацији простора. Од 2014. до 2016. године била је сарадник на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Реализовала је интерактивну мултимедијалну веб-презентацију комплекса Рајачких пимница у форми виртуелне шетње и кратког анимираног филма о јединственом винском насељу (2013/2014). Излагала је на групним изложбама *Working systems. Reinventing architecture* (галерија Друштва архитеката Ниша, 2010), *Изложба урбанистичко-архитектонских решења фонтане и партера у урбаном градском језгру Ниша* (простор Синђелићевог трга, Ниш, 2011), *Изложби фотографија* у организацији Фото-клуба Ниша и Фото савеза Србије (галерија ФОН-а, Ниш, 2007). У оквиру 13. Ноћи музеја одржава самосталну изложбу *Ноћ. Треперим. Осећам.* у простору Римског бунара

на Београдској тврђави маја, 2016. године. У сарадњи са француским колегама са Универзитета Cergy Pontoise (*Universite de Cergy Pontoise*) у Паризу и др Батом Васићем публикује рад *Digital security: 3D geometry protection of the automatically restituted historical buildings* (2016) у часопису *FACTA UNIVERSITATIS*.

Детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Уметнички докторски пројекат *Треперава прича* представља практично и теоријско проучавање концепта интерактивности, које преиспитује начин на који простор комуницира у дигиталном добу. Рад истражује могућности измештања интерактивних покретних слика са дводимензионалног екрана на закривљену површину у простору, успостављајући нове односе људи и простора.

Инсталација, у игри светлугања, ствара „трепераву причу“, која звуком и променом боје и интензитета светла реагује на присуство људи. Тако настају објекти које посетиоци интуитивно откривају и мењају својим присуством.

Практични део пројекта

Практични део пројекта представљен је у облику интерактивне дигиталне светлосне инсталације (једна велика и 5 малих инсталација) и веб-сајта. Ове две посебне целине, у реалном и у виртуелном простору, бежично су повезане, у исто време информишу и стварају игру, спајајући људе са окружењем.

Докторски уметнички пројекат *Треперава прича* испитује и могућности за стварање сложених односа покретне слике на неправилној површини матрице ЛЕД сијалица, екрана драматично умањених перформанси (резолуције), са додатом могућношћу контролисања приказане апстрактне анимације.

Интерактивно светлосно окружење је инспирисано природом и органском формом, које се прилагођава специфичном просторном контексту и постаје део архитектуре простора, његов природни наставак, сензитивни слој. Оно испуњава простор светлошћу која реагује на покрет, близину људи, мењајући боју и начин треперења. На тај начин га персонализује и ресоцијализује, остављајући личне трагове (моменте, отиске, личне интервенције) унутар јавних простора, где људи и простор постају једно.

Стварањем динамичких тродимензионалних скулптура, кандидаткиња је анализирала креативне могућности светлосних визуелизација. Истраживала је динамички однос између емоција, боје и простора, у коме светлост постаје доживљај, искуство и обликовала га кроз личне интерпретације.

Писани део пројекта

Писани део пројекта чине интердисциплинарна истраживања феномена боје, истраживања појма интерактивног искуства и будућих могућих кретања развоја интуитивних окружења. Овај део такође садржи и опис експеримената, који су пратили настанак интерактивне светлосне инсталације, поетички оквир рада, као и анализу појединачних делова.

Теоријски оквир рада темељи се на проучавању три одвојене, али истовремено и повезане, целине: појма интерактивности, форме интерактивне дигиталне светлосне инсталације и феномена боје. У првом делу теоријског истраживања, кандидаткиња се бавила проучавањем концепта просторне интерактивности, као кључног елемента у оквиру интерактивних дигиталних светлосних окружења. Користећи литературу из области историје уметности, социологије и интерактивне архитектуре, истражила је порекло саме интерактивне форме, њене карактеристике, теоријски и филозофски контекст, појам ангазоване публике, персонализације јавног простора, дигиталног наратива и хипертекста.

Истраживање појма интерактивног искуства, историјског контекста интерактивних инсталација и потенцијалног развоја интуитивних окружења анализирала је кроз ставове Мановича (*Lev Manovich*) и Росегарда (*Daan Roosegaarde*), а затим и кроз студије случаја радова уметника који стварају у пољу интерактивних светлосних инсталација: Рафаела Лозано-Хемера, Џејсона Бружа (*Jason Bruges*), Дана Росегарда и Михала Кохута (*Michal Kohút*).

Последњи сегмент писаног дела пројекта обухвата интердисциплинарно истраживање феномена боје, њене употребе кроз векове, значења, и ослања се на сегменте психологије боја, перцепције и осећања, филозофије, историје уметности и естетике.

Оцена остварених резултата

Полазиште и сврха овог уметничког пројекта је проналажење решења за стварање нове врсте екранске површине, просторно закривљене, истраживање комуникативности пројектованог садржаја на таквом екрану, као и могућности интеракције, контроле, модификације пројектоване покретне слике.

Кроз спој интерактивне и амбијенталне уметности, кандидаткиња полази од хипотезе да је поетика битан део концепта даљег развоја интерактивних окружења. Изразита пажња и главни акценат у раду усмерава се ка нарацији, визуелном причању прича, док се дигитална технологија примењује за постизање наглашено поетских интерпретација простора.

Централна инсталација садржи шест повезаних ауторкиних интерпретација веза између боја и емоција (бела - срећа, црвена - бес, зелена - туга, плава - страх, жута - чежња и пурпурна - заљубљеност). Присуство публике иницира разноврсни треперави светлосни и звучни одговор инсталације. Пет мањих целина представља поједностављене, издвојене делове велике инсталације, које не реагују само на присуство публике, већ суптилно мењају изглед и у зависности од раздаљине гледаоца и његове гласности.

Појмовно-теоријски оквир рада односи се на детаљно истраживање тема повезаних са идејом рада кроз теоријску литературу, али пре свега интерактивности у простору, са становишта анализе историјских паралела, актуелних примена, као и истраживањем будућег могућег кретања и развојка.

Критички осврт референата

Евидентна је методологија којом је пажљиво развијан рад, истраживана употреба нових технологија, испитивана комуникативност рада са публиком, а затим и успешност и убедљивост у реализацији сложених амбијенталних целина.

Током истраживања за потребе докторског уметничког пројекта део инсталације је приказан публици у мају прошле године. Реакције посетилаца изложбе и коментари су квалитетно употребљени у даљем развоју пројеката и документовани у писаном делу пројекта. Целокупан рад је премијерно приказан 21. марта 2017. године у Дигиталној галерији Коларчеве задужбине у Београду. Светлосне инсталације су повезане са веб садржајима преко QR кодова, а с друге стране централна инсталација је у вези са сервером и у једном сегменту

приказује садржај који се прилагођава најгледанијим садржајима на сајту. Ово приказивање рада је такође указало на могућности и потребе развоја пројекта увођењем суптилних упутстава за покретање интеракција и приступање веб садржајима, које чине нераздвојиви део рада.

Истражујући концепте просторне интерактивности у области дигиталних светлосних инсталација, Јелена Николић покушава да сагледа психолошке, симболичке и културолошке ефекте интерактивног приступа у архитектури и уметности. Даље могућности развоја интерактивне светлосне инсталације би могле ићи у правцу њиховог измештања из простора галерије у јавни градски простор, где постају сензитивни интерактивни слој преко постојеће архитектуре и део свакодневног искуства.

Закључак комисије

Кандидаткиња је у докторском уметничком пројекту „ТРЕПЕРАВА ПРИЧА - интерактивна дигитална светлосна инсталација“ представила истраживање интерактивности кроз сведену и сегментирану причу о бојама и емоцијама. Пројекат чине група различитих светлосних инсталација променљивог и интерактивног карактера и пратећи истраживачки материјал у форми веб сајта.

Јелена Николић је своја техничка знања и способности максимално искористила у реализацији овог докторског уметничког пројекта, спајајући две области којима се бави - архитектуру и интерактивну мултимедију. Јасно је дефинисала концепцијске и методолошке поставке уметничког пројекта, успешно га реализовала и документовала у писаном делу пројекта. Тиме је потврдила своје стваралачке могућности, квалитете и склоности ка експерименту, али и добро познавање и иновативну употребу дигиталних изражајних средстава.

Докторски уметнички пројекат *Треперава прича* представља синтезу уметничких вредности и технолошких могућности, омогућава развој уметничке методологије у раду са интерактивним светлостним окружењима и отвара простор за наставак уметничког истраживања и теоријске разраде.

Имајући све наведено у виду, комисија предлаже већу Универзитета уметности да кандидаткињи Јелени Николић, одобри одбрану докторског уметничког пројекта „ТРЕПЕРАВА ПРИЧА - интерактивна дигитална светлосна инсталација“.

У Београду, 3.4. 2017.

Комисија:

мр Растко Ђирић, ред. проф. ФПУ

мр Мрђан Бајић, ред. проф. ФЛУ

др Милена Драгићевић Шешић, ред. проф. ФДУ

др Мариела Цветић, ванр. проф. Архитектонски факултет, Универзитет у Београду

др ум. Александра Јованић, доцент ФЛУ, ментор